

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง “สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเปรียบเทียบ สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเพื่อศึกษาสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนิสิตคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ ๑ - ชั้นปีที่ ๕ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) มีจำนวน ๑๔๗ รูป/คน โดยทำการสุ่มแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: F-test) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น ๑๔๗ คน ส่วนมากเป็นเพศชาย มีจำนวน ๑๑๖ คน คิดเป็น ร้อยละ ๗๘.๙ รองลงมาเป็นเพศหญิง มีจำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑ ตามลำดับ

อายุของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยส่วนมาก มีอายุ ๒๑-๒๕ ปี มีจำนวน ๗๘ คน คิดเป็น ร้อยละ ๕๓.๑ รองลงมา มีอายุ ๑๘-๒๐ ปี มีจำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓ มีอายุ ๒๖-๓๐ ปี มีจำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒ และมีอายุ ๓๑ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๔ ตามลำดับ

ระดับชั้นของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยส่วนมาก อยู่ในระดับชั้นปีที่ ๓ มีจำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕ รองลงมาอยู่ในระดับชั้นปีที่ ๒ มีจำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘ อยู่ในระดับชั้นปีที่ ๕ มีจำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐ อยู่ในระดับชั้นปีที่ ๑ มีจำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗ และอยู่ในระดับชั้นปีที่ ๔ มีจำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๐ ตามลำดับ

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๑ ด้าน คือ ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน และด้านบทบาทของครูผู้สอน และด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนข้อที่นิสิตมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๔ ข้อ ได้แก่ หลักสูตรมีเป้าหมายและนโยบายในการจัดการศึกษาที่ชัดเจน มีความทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน และจุดประสงค์ของรายวิชานำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริง หรือนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเนื้อหาที่เรียนมีความเหมาะสม เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา ส่วนข้อที่นิสิตมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ จุดหมายของหลักสูตรเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และผลิตบัณฑิตได้ตรงตามความต้องการของสังคม เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๑ ข้อ ได้แก่ มีการบูรณาการเนื้อหาหรือกิจกรรมร่วมกับวิชาอื่น ๆ พร้อมทั้งสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้เพื่อพัฒนาตนเอง รู้จักคิด วิเคราะห์ และมีทักษะในการแก้ไขปัญหา ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการสอนเป็นอย่างดี ในด้านเนื้อหาและแผนการสอนมีความสอดคล้องกับรายวิชาที่สอน และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ส่วนข้อที่นิสิตมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สอบถาม หรือแสดงความคิดเห็นในขณะทำการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๕.๑.๕ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๒ ข้อ ได้แก่ มีสื่อธรรมชาติ (พืช สัตว์ สิ่งของ และอื่นๆ) หรือมีการจัดแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เหมาะสม และ เอื้อต่อการเรียนรู้ และ สื่อ เทคโนโลยี และอุปกรณ์มีความทันสมัย น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด เกิดการใฝ่รู้ เสริมสร้างจินตนาการ และสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ มีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตและเลือกใช้สื่อในการเรียนการสอนที่เหมาะสม และตรงตามความต้องการ ส่วนข้อที่นิสิตมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้

ในการเรียนการสอนมีความหลากหลาย เหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหารายวิชา เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๕.๑.๖ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกสถานที่ หรือจากแหล่งการเรียนรู้ภายนอก เช่น การศึกษาดูงาน เป็นต้น ส่วนข้อที่นิสิตมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน มีมนุษยสัมพันธ์และความสามัคคี เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๕.๑.๗ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ข้อ ได้แก่ ผู้สอนมีเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายในการวัดผลและประเมินผลของผู้เรียน และมีการชี้แจงวิธีการวัดผลและประเมินผลแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล และมีการวิเคราะห์และนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพมากขึ้น รองลงมา คือ มีการวัดผลและประเมินผลได้ตรงตามจุดประสงค์ ครอบคลุมการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ส่วนข้อที่นิสิตมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ มีการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

๕.๑.๘ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านบทบาทของอาจารย์ผู้สอน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ข้อ ได้แก่ ผู้สอนมีเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายในการวัดผลและประเมินผลของผู้เรียน และมีการชี้แจงวิธีการวัดผลและประเมินผลแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล และมีการวิเคราะห์และนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพมากขึ้น รองลงมา คือ มีการวัดผลและประเมินผลได้ตรงตามจุดประสงค์ ครอบคลุมการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ส่วนข้อที่นิสิตมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ มีการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

๕.๑.๙ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านวัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๒ ข้อ ได้แก่ ผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการอภิปรายกลุ่มย่อย และผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการสาธิต รองลงมา คือ ผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการแสดงบทบาทสมมติ และผู้สอนมี

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการบรรยาย ส่วนข้อที่นิสิตมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการอภิปราย เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

๕.๑.๑๐ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๒ ข้อ ได้แก่ มีการจัดภูมิทัศน์ของอาคารสถานที่ และห้องเรียน ที่เหมาะสม สะอาด บรรยากาศน่าเรียน และสภาพภายในห้องเรียนมีแสงสว่างที่เพียงพอ สภาพอากาศถ่ายเท ปราศจากเสียงและกลิ่นรบกวน รongลงมา คือ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศที่ ส่วนข้อที่นิสิตมีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งในและนอกห้องเรียนมีอย่างเพียงพอและห้องน้ำห้องส้วมได้รับการดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

๕.๑.๑๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้ง ๘ ด้าน จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test) โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ยกเว้นด้านด้านองค์ประกอบของหลักสูตรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

๕.๑.๑๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำแนกตาม อายุและระดับชั้น โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance ANOVA) สรุปได้ดังนี้

๑. จำแนกตามอายุ ทั้ง ๘ ด้าน โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และ ๐.๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านด้านการวัดผลและประเมินผลที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒. จำแนกตามระดับชั้นเรียน ทั้ง ๘ ด้าน โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และ ๐.๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบทบาทของครูผู้สอน และด้านวัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๑.๑๓ ข้อเสนอแนะแนวทาง สรุปได้ดังนี้

ก. ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร ข้อเสนอแนะคือ ควรมีความพร้อมด้านบุคลากรและบรรยากาศในห้องเรียน ให้เหมาะสมกับนิสิต พร้อมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน

ข. ด้านการจัดการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะคือ ควรเสริมสร้างการเรียนการสอนด้วยสื่อ และเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับยุคสมัย นำไปสู่การพัฒนาทางความคิด

ค. ด้านสื่อการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะคือ ควรมีสื่อการสอน ที่ทันสมัยน่าสนใจ และสอดคล้องกับเนื้อหาสาระวิชาที่เรียนเสมอ และสื่อนั้นควรสะดวกในการใช้ด้วย

ง. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะ นิสิตด้วยการออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น ทัศนศึกษาสถานที่เป็นต้น

จ. ด้านการวัดและการประเมินผล ข้อเสนอแนะคือ ควรออกเกรดผลการศึกษาล้างสอบเสร็จให้รวดเร็ว

ฉ. ด้านบทบาทของครูผู้สอน ข้อเสนอแนะคือ ครูผู้สอนควรเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับนิสิตในด้านต่างๆ เช่น ตรงต่อเวลา มีระเบียบวินัย และมีความพร้อมด้านการสอน

ช. ด้านวัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะคือ ควรมีหลักการการสอนที่เป็นแผนการสอนที่นิสิตเข้าใจง่าย และนำนิสิตเข้าไปสู่ การเรียนการสอนที่เกิดความสุข

ญ. ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียน ข้อเสนอแนะคือ ควรมีสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน เหมาะสม เช่น ห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน

๕.๒ อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง “สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ได้ข้อสรุปที่มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ อภิปรายผลความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้ง ๘ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ หลักสูตรมีเป้าหมายและนโยบายในการจัดการศึกษาที่ชัดเจน มีความทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน และจุดประสงค์ของรายวิชานำการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริง หรือนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเนื้อหาที่เรียนมีความเหมาะสม เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทิพวรรณ นันตระกูล** ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้นักเรียนเลือกที่จะเข้าใจศึกษาต่อในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องนั้นในด้านความคาดหวังในการเรียนนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่าจะสามารถพัฒนาทักษะและบุคลิกภาพได้อย่างถูกต้องมากที่สุด รองลงมาคือทำให้เป็นผู้มีความสามารถที่จะเป็นผู้วิเคราะห์และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลได้รับความรู้ในสาขาวิชาที่เรียน สามารถทำคะแนนได้ดีและสามารถเรียนต่อในระดับที่สูงต่อไปได้ เมื่อจบการศึกษาแล้วจะหางานทำได้ง่าย ในด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการประกอบอาชีพนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องที่ได้ศึกษานั้นจะทำให้มีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพมาก เมื่อจบการศึกษาไปแล้วสามารถประกอบอาชีพได้หลายสาขา หากความรู้เพิ่มเติมได้ง่ายสามารถหาอาชีพอื่นเสริมได้^๑

^๑ ทิพวรรณ นันตระกูล, “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของนักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**, (สาขาอาชีวศึกษา) (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔), หน้า ๕๒-๕๓.

๒. ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีการบูรณาการเนื้อหาหรือกิจกรรมร่วมกับวิชาอื่น ๆ พร้อมทั้งสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้เพื่อพัฒนาตนเอง รู้จักคิด วิเคราะห์ มีทักษะในการแก้ไขปัญหา ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมในการสอนเป็นอย่างดี ในด้านเนื้อหาและแผนการสอนมีความสอดคล้องกับรายวิชาที่สอน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พนมวรรณ วุฒิสาร** ครูสอนสังคมศึกษา มากกว่าร้อยละ ๘๐ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสร้างความรู้ ค้นพบข้อความรู้ด้วยตนเอง ๕๐ คือ การแบ่งกลุ่มอภิปราย การค้นคว้าทำรายงาน และการบรรยายประกอบการใช้สื่อ ส่วนการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การสาธิต การเชิญวิทยากรมาบรรยาย มีการใช้น้อยกว่าร้อยละ ๑๕ ส่วนการจัดการวัดผลประเมินผลจะเน้นพฤติกรรมการเรียนรู้ ๓ ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย เป็นอันดับ ๑ ด้านทักษะพิสัย เป็นอันดับ ๒ และด้านจิตพิสัย เป็นอันดับ ๓^๒

๓. ด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีสื่อธรรมชาติ (พืช สัตว์ สิ่งของ และอื่นๆ) หรือมีการจัดแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เหมาะสม และ เอื้อต่อการเรียนรู้ และ สื่อ เทคโนโลยี และอุปกรณ์มีความทันสมัย น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด เกิดการใฝ่รู้ เสริมสร้างจินตนาการ และสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพรองลงมาคือ มีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตและเลือกใช้สื่อในการเรียนการสอนที่เหมาะสม ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา** ผู้สอนครูรู้จักเลือกอุปกรณ์ประกอบการสอนให้สอดคล้องกับบทเรียนอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ได้แก่ หนังสือเอกสารประกอบการเรียนการสอนสื่อโสตทัศนูปกรณ์ของจริงภาพเครื่องบันทึกเสียงเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะภาพยนตร์โทรทัศน์วงจรปิดวีดิทัศน์คอมพิวเตอร์ช่วยสอนการนำเสนอทางคอมพิวเตอร์ เป็นต้น^๓

๔. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน รองลงมา มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกสถานที่ หรือจากแหล่งการเรียนรู้ภายนอก เช่น การศึกษาดูงาน เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาชนแดน สมบุตร** กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งใจไว้ คือ ผู้เรียนได้รับความรู้มีคุณสมบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่ตั้งใจไว้ในหลักสูตรหรือจัดการเรียนการสอน คือ

^๒ พนมวรรณ วุฒิสาร, “สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๔, หน้า ๑๓๑.

^๓ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, **ความเป็นครูและจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ระดับอุดมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๑๓.

จัดกิจกรรมโดยวิธีต่าง ๆ อย่างหลากหลายที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เกิดการพัฒนาตน และสั่งสมคุณสมบัติลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมของประเทศชาติ^๔

๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้สอนมีเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายในการวัดผลและประเมินผลของผู้เรียน และมีการชี้แจงวิธีการวัดผลและประเมินผลแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล และมีการวิเคราะห์และนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพมากขึ้น รองลงมา คือ มีการวัดผลและประเมินผลได้ตรงตามจุดประสงค์ ครอบคลุมการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช** การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนมีหลักการดำเนินงาน ดังนี้ ๑) จัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล ๒) บุคลากรทุกคนทั้งครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมปฏิบัติการวัดผลและประเมินผลเป็นมาตรฐานเดียวกันตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ๓) วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องควบคู่การเรียนการสอนโดยการวัดและประเมินผลความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานของผู้เรียน ๔) นำผลการวัดและประเมินมาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้อีกเต็มศักยภาพ^๕

๖. ด้านบทบาทของอาจารย์ผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้สอนมีเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายในการวัดผลและประเมินผลของผู้เรียน และมีการชี้แจงวิธีการวัดผลและประเมินผลแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล และมีการวิเคราะห์และนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพมากขึ้น รองลงมา คือ มีการวัดผลและประเมินผลได้ตรงตามจุดประสงค์ ครอบคลุมการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พัฒนา เฉิดโฉม** ภูมิความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับปานกลาง คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านบทบาทครู ส่วนอีกด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านเทคนิคการวัดผลและประเมินผล และด้านเทคนิคการสอน ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนแบบมีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การให้โอกาสนักเรียนแสดงความคิดเห็น การสรุปรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบและการสอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคล^๖

^๔ พระมหาชนแดน สมบุตร, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและบาลี สำนักเรียนในกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา), ๒๕๔๙, หน้า ๘๐.

^๕ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช, **การวัดและประเมินผลการเรียนรู้**, (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพาณิช, ๒๕๔๕), หน้า ๙-๑๐.

^๖ พัฒนา เฉิดโฉม, “ความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานการมัธยมศึกษา อำเภอนนทบุรี จังหวัดกระบี่”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๕, ๑๒๐ หน้า.

๗. ด้านวัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการอภิปรายกลุ่มย่อย และผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการสาธิต ร่องลงมา คือ ผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการแสดงบทบาทสมมติ และผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการบรรยาย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ฉวีวรรณ สุวรรณภา** ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อเสริมทักษะการคิด ในรายวิชาสัมมนาสังคมศึกษา ของนิสิตสาขาวิชา สังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่” ๑) ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานในรายวิชาสัมมนา สังคมศึกษา ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด จากผู้สอนที่ได้กระตุ้นสร้างความสนใจด้วยการอภิปราย ตอบคำถาม และใช้คำถามปลายเปิดให้ผู้เรียนคิดตอบได้หลากหลาย ซึ่งเป็นทักษะการคิดด้าน การสื่อความหมาย การตั้งคำถาม ในเรื่องของการกำหนดหัวข้อเรื่องที่ศึกษา เหตุผลที่ศึกษา วัตถุประสงค์ของการศึกษาร่วมกัน มีการวางแผนร่วมกัน ในช่วงที่มีการทำโครงงาน ต้องช่วย กันแก้ไขซึ่งถือเป็นทักษะการคิดในการแก้ไขปัญหา มีการออกแบบการจัดทำกิจกรรมเป็นความ คิดสร้างสรรค์ และผู้เรียนมีประเมิณการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นทักษะทางตัวเลขและการจัด ลำดับ ๒) ความพึงพอใจการเรียนรู้แบบบูรณาการการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะการคิดใน รายวิชา สัมมนาสังคมศึกษาของนิสิตสาขาวิชาสังคมศึกษาด้วย โครงงานด้านผู้สอน ด้านวิธี สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการวัดผลประเมินผลอยู่ในระดับดีมากทุกด้าน^๗

๘. ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีการจัดภูมิทัศน์ของอาคารสถานที่ และห้องเรียน ที่เหมาะสม สะอาด บรรยากาศน่าเรียน และสภาพภายในห้องเรียนมีแสงสว่างที่เพียงพอ สภาพอากาศถ่ายเท ปราศจากเสียงและกลิ่นรบกวน ร่องลงมา คือ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศที่ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชัชวาล แสงแก้ว** การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในวิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินี แม่ฮ่องสอน ด้านห้องเรียนมีความเหมาะสมเพียงพอในระดับปานกลางแต่ที่มีความเหมาะสมในระดับมาก คือความสว่างของห้องเรียนและระบบการถ่ายเทอากาศตลอดจนการมีตารางการใช้ห้องที่ชัดเจน ส่วนด้านห้องปฏิบัติการมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นระบบแสงสว่างที่พบว่ามีความเพียงพอเหมาะสมในระดับดี ด้านวัสดุฝึกในห้องปฏิบัติการกิจกรรมตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในห้องปฏิบัติมีปริมาณเพียงพอ และสามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับกลาง ส่วนเรื่องความทันสมัยของเครื่องมือในห้องปฏิบัติการพบว่ายังมีความทันสมัย

^๗ **ฉวีวรรณ สุวรรณภา**, “การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อเสริมทักษะการคิด ในรายวิชาสัมมนา สังคมศึกษา ของนิสิตสาขาวิชา สังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาวิทยาลัย**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๘, บทคัดย่อ.

ค่อนข้างน้อย ส่วนเรื่องการจัดระบบความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ พบว่ามีความปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ในระดับปานกลาง^๔

๕.๓ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มี ๘ คือ ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบทบาทของครูผู้สอน ด้านวัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน และนิสิตได้แสดงความคิดเห็นในระดับมากทุกด้าน

ฉะนั้น การจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นกระบวนการในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้กับนิสิตได้ศึกษาเรียนรู้ พร้อมมีการส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมการคิดทำสิ่งใหม่ ๆ มีสื่อการสอนที่ทันสมัยน่าสนใจสอดคล้องกับเนื้อหาสาระใช้งานสะดวก สอดแทรกทักษะชีวิตให้นิสิตด้วยการออกไปทำกิจกรรมสู่สังคมนอกสถานที่ มีการวัดผลและประเมินผลให้ตรงตามเนื้อหาสาระที่จัดการเรียนการสอน ครูอาจารย์ควรตรงต่อเวลา มีระเบียบวินัย และมีหลักการสอนที่บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ที่นิสิตเข้าใจง่าย พร้อมมีห้องเรียนควรมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบสมบูรณ์เหมาะสมแก่การสอนในทุกด้านให้ทันความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน

๕.๔ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงจากผลวิจัยและจากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งสรุปประเด็นได้ ดังนี้

๕.๔.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. การจัดการเรียนการสอนมีการมุ่งเน้นกระบวนการในการจัดกิจกรรมและจัดประสบการณ์ให้กับนิสิตได้ศึกษาเรียนรู้ พร้อมมีการส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมการคิดทำสิ่งใหม่ ๆ

๒. นำสื่อการสอนที่ทันสมัยน่าสนใจสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ใช้งานสะดวกมาใช้

๓. จัดกิจกรรมทักษะชีวิตให้นิสิต ด้วยการออกไปทำกิจกรรมพัฒนาสังคมนอกสถานที่

๔. ใช้หลักการวัดผลและประเมินผลให้ตรงตามเนื้อหาสาระที่จัดการเรียนการสอน

๕. มีนโยบายให้อาจารย์ เข้าปฏิบัติหน้าที่ตรงต่อเวลา

๖. นำหลักการสอนที่บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่มาใช้มาสอน

^๔ ชัชวาล แสงแก้ว, “การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในวิทยาลัยการอาชีพพนมมณฑลราชินี แม่ฮ่องสอน”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๙, หน้า ๑๐๐.

๗. จัดห้องเรียน ให้มีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบสมบูรณ์
เหมาะสมแก่การสอนในทุกด้านให้ทันความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน

๕.๔.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจิต
สาธารณะของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ควรศึกษาปัญหาและเทคนิคการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ

๓. ควรศึกษาแนวทางการแก้ไขการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และพระนิสิต